

Naročnina listu: —

Celo leto . . . K 12—

Pol leta . . . 9—

Četrt leta . . . 5—

Zunaj jugoslavije:

Celo leto . . . 24—

Posamezne številke

— 30 vinarjev. —

Uredništvo i. upravnništvo:

Maribor, Koroška ulica

št. 5. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Izsecati ali oznaniti

se računajo po K 1,20

od enoredne petivrstice

pri večkratnih oznanitih

popust. —

„Straža“ izhaja v pon-

edeljek in petek popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more

govoriti vsak dan od

11. do 12. ure popoldne.

58. številka.

Maribor, dne 22. julija 1919

Letnik XI.

Pred velikimi dogodki v Italiji.

Nad Italijo se zbirajo črni oblaki. Poročila, ki prihajajo iz Italije, so zelo razburljiva. Revolucionarji so razpredli svoje mreže po vsej državi. Posebno hudo vre v okolici Neapolja in v

gornjeitalijanskih mestih. Revolucionarji ropajo in požigajo. Kralj Viktor Emanuel je zbežal na Angleško. Revolucionarno gibanje se polasča tudi vojaštva v zasadenih pokrajinah.

Orožne vaje letnikov 1888 in 1889.

Vsi oni vpoklicanci k orožnim vajam letnikov 1888 in 1889, kateri lahko dokažejo, da so po prevratu in sicer od 16. nov. 1918 dalje služili v jugoslovanski armadi na fronti ali v zaledju najmanj tri mesece, so orožne vaje oproščeni. Takemu moštvu naj se oprostitev od orožne va-

je na opravičeno prošnjo potrdi od pristojne pukovske okružne komande, katera ima strogo paziti na to, da je dotičnik odmerjeno dobo po 16. nov. dejanski odslužil. Dotičniki naj se nemudoma obrnejo ustmeno ali pismeno na pukovsko okružno komando v Mariboru.

Naše Javno vprašanje dr. Vek. Kukovec in „Nova Doba.“

Kakor znano, je naše uredništvo v 38. številki „Straže“ z dne 12. maja 1919 dr. Vekoslava Kukovec javno vprašalo in pozivalo, naj dokaže, kdaj da je „Straža“ prinesla poziv, naj se ljudstvo upre plačevanju krivičnih davkov, kakor je g. dr. trdil v „Novi Dobi“. Ako tega ne stori tekom 8 dni, ga bomo prištevali v vrsto tistih ljudi, ki vedoma in nalašč pišejo neresnico.

Potrpežljivo smo čakali ne osem dni ampak cel mesec in smo v 47. številki „Straže“ z dne 13. junija ugotovili, da g. doktor še ni dokazal svoje neresnične trditve, iz česar sledi, da . . .

Sedaj po preteku dveh mesecev pa se je vendar nekdo oglasil in odgovoril na naš poziv, pa ne dr. Kukovec, kakor bi to zahtevala oblika, ampak uredništvo „Nove Dobe“, ki pravi, da je „Straža“ ob priložnosti napačno predpisanih osebnih dohodnin pisala „dvoumno“. Nato pa hoče nekoliko braniti dr. Kukovca in pravi: In pri vseh teh celi javnosti znanih, bistveno resničnih dejstvih je vendar „Straža“ dr. Kukovcu očitala z ozirom na zgornji članek, da vedoma neresnico

trdi, če je rabil morebiti netočen izraz. Povdarjamo še enkrat, da je rabil dr. Kukovec zelo „netočen“ in naravnost lažljiv izraz in kot odvetniku mu je gotovo znano, da bi bil moral krivico, ki nam jo je storil, popraviti. Tega ni storil in s tem je za nas stvar končana: naše mnenje v njegovi lojalnosti je zelo omajano. Hvaležni pa smo uredništvu „Nove Dobe“, da je vsaj deloma popravilo krivico s tem, da je priznalo, da je dr. Kukovec rabil „morebiti netočen izraz“.

Uredništvo „Straže“.

Beseda o zunanjepolitičnem položaju.

Naš list ne more služiti veliki politiki in radi tega tudi ne more često priobčevati člankov o zunanjepolitičnem položaju. Vendar se moramo včasih dotakniti tudi tega polja.

Naša politika gre še veliko preveč na kratke cilje, nekako tako kot je šla v blagopokojni Avstriji. Takrat nam je stala država nasproti kot nekaka tuja sovražna moč, s katero smo se borili a na čijer vladanje in usodo nismo imeli nobenih vplivov. Sedaj je pa država naš celokupni narod in ako hočemo, da bo stal narod

dobro, moramo gledati, kako uredimo dobro državo. Sedaj ne pomaga nič reči: država naj da ali stori to in to, nego moramo tudi povedati, kako naj da ali stori. Sedaj se moramo baviti tudi z velikimi državnimi vprašanji kakor so državne finance, vojaščina in zunanja politika, o katerih včasih nismo imeli nobene besede.

Vzamimo v roke „Slov. Narod“ z dne 15. t. m. Tu piše o državni banki, o ureditvi valute, a piše samo, kaj da ne sme biti, nobene besedice pa ne reče, kako naj se kaj naredi. Tako smo govorili in pisali v stari Avstriji, a dandanes bi moralo biti drugače. Razvijati moramo pozitivne misli.

O zunanji politiki se pa sploh ne govori in ne piše, dasiravno je to velike važnosti in bo zunanja politika znatno vplivala na naš notranji položaj, zlasti tudi na finance in na vojaštvo.

Če pogledamo na zemljevid, vidimo, da bo imela naša država na vseh straneh zelo slabe sosedje in jako slabe meje. Italija hoče na vsak način igrati vlogo našega načelnega neizprosnege sovražnika. Z Nemci bomo enkrat prišli do sporazuma, toda počakati moramo, da se iztrežnejo in zadobe drugo mišljenje. Za enkrat moramo računati na sporazum med Italijani in Nemci in s tem bomo imeli sovražnika na morju in na suhem na naši celi vzhodni in severovzhodni meji. Z Bolgari moramo priti ne samo do sporazuma, nego tudi do najtesnejše državne zveze. Toda tudi to je še le v bodočnosti. Za enkrat je Bolgar še naš krvni sovražnik. Grčija je preslaba, da bi bila naša opora, ž njo nas sicer družijo skupni odpor zoper laško nevarnost, imamo pa tudi točke, ki postanejo lahko vzroki prepira. O Arnavtih ne moremo govoriti ničesar, gotovo je samo to, da bo vedno obstajala možnost, da jih kdo izrabí proti nam. Madžari nam bodo v bodočnosti pripravili kakšno zadrego, toda opora biti nam ne bodo mogli. Rumunija bo naš sovražnik in morda celo nevarnejši sovražnik, kakor si predstavljamo.

Ako bomo v takem položaju osamljeni, bomo morali razvijati neprestano veliko vojaško moč, naše finance bodo silno trpele in ne bodo

LISTEK.

Zlatomašnik Mihael Lendovšek.

▼ sredo, dne 23. julija, obhaja 50letnico mašništva izdajatelj »Slomškovih zbranih spisov«, g. konz. svetovalec Mihael Lendovšek, župnik v Makolah. Kdor je javno deloval, mu gre tudi javen spomin. Gospod jubilarant ima velike zasluge 1. za slovensko slovstvo in 2. za svojo župnijo.

1.

Zlatomašnik Lendovšek (rojen 15. avgusta 1844 v Rogatcu) se je že kot dijak bavil s pesništvom, osobito z dramatikom. Mnogo njegovih pesmi je priobčila zagrebška »Torbica«. Kot dijak-šestošolec je spisal igro »Kteri bo?«, kmalu zatem igro v petih dejanjih »Mož beseda«, ki pa jo je izdal še le l. 1876 pod psevdonimom »Mirko Sotlan«. Drug njegov psevdonim je bil »Rogački«. Bil je v stiku s tedanjimi znamenitejšimi slovstveniki kakor Davorinom Trstenjakom, Cimpermanom, Razlagom i. dr. V Ptuj (1872—1883; najprej kaplan in veroučitelj na gimnaziji, kjer so bili med drugimi njegovi učenci znani slavist Matija Murko, g. kanonik Moravec, g. nadžupnik Korošec; pozneje vikar) je začel zbirati, urejevati in izdajati »Slomškove zbrane spise«. V tem je njegova največja zasluga za slovensko slovstvo. Ker ni našel založnika, je sam prevzel založništvo ter izdal prve tri knjige Slomškovih spisov: 1876 Pesmi, 1878 Basni, prilike in povesti, 1879 Životopise. V Ptuj je tudi izdal Zbrane pes

mi Valentina Orožna. Nameraval je še izdati Hašnikove pesmi, a do tega ni prišel. — Leta 1883 je nastopil župnijo Makole in izdal tu leta 1885 četrto knjigo Slomškega: Različno blago. L. 1890 so sledili kot peta knjiga Slomškovi pastirski listi (izdala Moh. družba), 1893 Življenja srečen pot (Nauki za mladeniče), 1894 Krščansko devišstvo (za dekleta; oboje izdala Mohorjeva družba), 1899 šesta knjiga: Slomškove Pridige Osnovane (izdalo Tiskovno društvo v Mariboru). Želeli bi, da bi nas gosp. zlatomašnik razveselil še z zadnjo knjigo Slomškovih spisov, ki jo napoveduje v Pridigah osnovanih. V proslavo Slomškove stoletnice 1900 je spisal igro »Slomškovo rojstvo«. Uprizoritev v Mariboru je žela veliko priznanje. K Zvezi evropskih narodov je klical ob začetku novega stoletja s pesmijo »Svetovna trojad« (1901).

2.

Za svojo župnijo Makole, ki jo vodi že 36 let ima g. zlatomašnik Lendovšek zasluge v verskem, gospodarskem in narodopolitičnem oziru.

Kot dušni pastir je širil in utrđil v svoji župniji zlasti rožansko pobožnost in češčenje presv. Srca. Takoj po nastopu župnije l. 1883 je poskrbel, da se je tukaj kanonično ustanovila nadbratovščina presv. rožanca Marijinega. L. 1902 pa je iz lastne pobude za snoval takozvano »družbo zlatih rož Marijinih«, koje udje zmolijo vsak dan vse tri dele rožanca. V razširjanje »zlatih rož« je izdal navodila v slovenskem (leta 1903), hrvatskem (1913) in nemškem jeziku (1905). »Zlate rože« se močno širijo, dasi skraja pri nekaterih niso našle pravega razumevanja, ter imajo posebne centrale celo v Nemčiji, n. pr. v Kolinu. L. 1886 je

izdal molitvenik »Presveti rožni venec. Nauki in molitve.« V počeščenje Marijino je spisal l. 1904 knjižico v latinskem jeziku: »Regina coeli et terrae — et Regina Cordis Jesu«, t. j.: »Kraljica nebes in zemlje — in Kraljica Srca Jesusovega.« Še lansko leto je objavil goreči častilec Marijin v »Vzajemnosti« št. 9. 10. pod imenom »Mijo Lendov« tri latinske himne v čast nebeški Kraljici, ki so izšle tudi v posebnem ponatisu.

Drugo, s čemer je kot dušni pastir hote prepozniti svoje župljane, je pobožnost do presv. Srca Jesusovega. Prve petke je začel obhajati že l. 1886. Leta 1890 je izdal knjižico »Prvi petek«, l. 1897 pa latinsko knjižico »Divina maiestas Verbi incarnati«, t. j. »Božje veličastvo včlovečene Besede.« Srce Gospodovo je vidno blagoslovilo njegovo gorečnost. Vsak prvi petek je njegova župnijska cerkev polna vernikov, ki po večini tedaj prejmejo tudi sv. zakramente. Praznik presv. Srca obhaja nad vse slovesno z dvojno službo božjo kot ob nedeljah in s tridnevnicom.

Veliko skrb ima za lepoto hiše božje. Že v Ptuj je kot vikar mestni cerkvi oskrbel nov križev pot; svojo župnijsko cerkev pa zaljša, krasí in prenavlja, kar le more. Ker je sedanja župnijska cerkev za obširno župnijo premajhna, zbira že več let sklad za novo cerkev.

Kako mu je pri srcu duhovski naraščaj, kaže njegova djaška ustanova, ki jo je osnoval pred kratkim v podporo domačim dijakom.

Poleg gorečnosti za povzdigo verskega življenja se trudi tudi za gmotni blagor in gospodarsko povzdigo svojih župljanov. Koj v začetku svojega župnikovanja v Makolah je l. 1884 ustanovil posojilnico, ki je ena prvih slovenskih posojilnic sploh. Premnogo slo-

Prihodnjo nedeljo, 27. julija vse v Celje na tabor naših Orlov!

nikdar prišlo do onega miru, ki je potreben za dober razvoj financ.

Mi ne moremo sanjati o oni „splendid isolation“, katero je nekoč s takim ponosom povdarjala Anglija, vladarica vseh morij svetá, ki je kraljevala na nepristopnih otokih. Vsled tega je Anglež lahko zapel pesem: Rule, Britannia, rule the waves, Britans newer shall be slawes! — (Vladaj Britanija, vladaj valovom, Britanec nikdar ne postane suženj). Mi je pa ne moremo. Gledati moramo, da ustvarimo take politične zveze, ki bi nam omogočile mirno življenje, dobro postojanko v zvezi narodov, s tem pa tudi zmanjšanje vojaštva in dober razvoj financ. Sama zveza narodov nam tega jamstva še nikakor ne daje. Celo Francija, ki ima v zvezi narodov brez primere močnejše stališče, nego mi, ni bila s tem zadovoljna, ampak si je ustvarila še posebne zveze z Anglijo in Ameriko.

Kakšne politične kombinacije naj iščemo za prihodnost? Amerika nam je predaleč, Anglija tudi, s Francijo moramo ostati najboljši prijatelji, ker potrebujemo od nje, ne samo politične opore, nego tudi kulturnega vpliva. Predvsem se pa moramo vrniti nazaj k ideji: od „Belta do Adrije“, katero je sprožil pred letom na ljubljanskem shodu poljski poslanec Skarbek. Ustvariti moramo zvezo med Poljaki, Čehi in Jugoslovani, v katero bi zamogli vstopiti tudi Madžari. A v tem oziru nismo storili še ničesar, zamudili smo samo čas in se osmešili s takimi budalostmi, kakor je bilo sprejemanje ruskega grofa Bobrinskega. Rusija je boljševiška in z boljševiki za enkrat ne moremo govoriti drugače, kakor če tudi mi pristopimo k boljševiški veri. Vsaka sanja ob obnovitvi stare Rusije je budalost. Nerazumljivo je pa, zakaj smo tako briskirali Poljake in smo tako hladni za ono zvezo, katero so nam Poljaki sugerirali še pred razpadom Avstrije in za katero so od svoje strani naredili vse mogoče korake. Res, da Poljska je sedaj republika in sicer močno socialistična republika. V državnem zboru so sicer zastopane vse stranke od skrajne desnice do skrajne leve, toda konservativni element je zastopan zelo slabo, večino imajo kmečki radikali, za njimi najmočnejši so narodni socialisti, socialna demokracija je istotako zelo slaba. A tudi češki narod se je postavil na republikansko in socialistično stališče. Meščanska družba je v srednji Evropi odigrala, s tem je treba računati. Toda sedanji voditelji poljskega naroda so visoko izobraženi in pošteni ljudje, ki odkritosrčno iščejo z nami zveze in prijateljstva. Nerazumljivo mi je, zakaj ne sežemo v dlan, ki se nam ponuja in ne sklenemo zveze z veliko, dobro urejeno in finančno močno državo, ki je po številu prebivalstva skoraj tako velika kot Italija, po prirodnih bogastvih jo pa daleč prekaša. V duhu stoje pred mano moji prijatelji, voditelji raznih poljskih strank: Drnowski, Glabinski, Zamorski, Moračewski, Wasiljewski, Adamski in toliko drugih, ki žele slišati odmev od juga, toda: „cicho, nikt nie mowi“.

Slovenci širite „Stražo!“

venskih kmetij je rešila iz nemčursko liberalnih oderuških krempljev, marsikateri kočar si je postavil svojo hišico s pomočjo Lendovškove posojilnice. Še sedaj vodi g. zlatomašnik z mladeniško navdušenostjo posojilnico, dasi mu že precej pešajo moči. — L. 1900 je ustanovil Kmetijsko zadrugo, ki je zlasti manjšim v nogradnikom že čestokrat pripomogla, da so lahko vnovčili svoj pridelek.

Gospodarski napredek in osamosvoja je bila trdnost na podlagi narodno-političnemu preobratu v župniji. Ko je s svojo posojilnico vrgel nemčursko liberalne oderuhe, je napel vse sile, da je spravil in obdržal vse občinske zastope v odločno slovenskih in katoliških rokah. Po njegovem prizadevanju so dobili Slovenci tudi okrajni zastop slovenjebistriški — vsaj za nekaj časa — v svoje roke. Ob času volitev v deželni in državni zbor je stal vedno v prvih vrstah slovenskih bojevnikov. L. 1895 je bil izvoljen za poslanca v deželni zbor, kjer so on in njegovi tovariši že takrat izdali klic: »Proč od Gradca!« Pač niso mislili, da se bo njih stremljenje tako kmalu in tako radikalno uresničilo. — Izobraževalno društvo, zlasti njega mladinska odseka Orel in Dekliška Zveza, dolgujeta g. zlatomašniku še posebno zahvalo: Na njegovo prizadevanje je postavila Posojilnica lep, prostoren Društveni dom. Za mladinsko organizacijo, Orla in Dekliško Zvezo, kaže kljub svoji visoki starosti globoko umevanje, izredno zanimanje in mladeniško navdušenost.

To je v velikih obrisih površna slika slovstvenega in dušepastirskega delovanja g. zlatomašnika Lendovskega. Jubilant danes ob 50letnici svojega mašništva lahko z radostjo zre na bogate sadove svojega dela. Bog ga ohrani še mnogo let!

Italijanske bolečine.

Pariz, 16. julija.

Zadnje dni zopet časniki poročajo o velikih nemirih v Italiji. Kar se zve v zunanji svet, pa ni niti polovica tega, kar se v resnici godi, ker italijanska cenzura skrbno pazi, da se ne bi svet preveč razburjal radi italijanskih dogodkov.

Zanimivo ozadje vseh teh italijanskih težav odkriva rimski dopisnik pariškega „Journala“. Imel je razgovor z državnim podtajnikom Murialdi, po poklicu piemonteski industrialec, mu je priznal, da je prehranjevalno vprašanje v Italiji skrajno resno ter presega vse druge probleme. Primanjkljaj na celi črti! Primanjkuje mesa. Kilo mesa, ki je stalo prej 6—7 lir, stane sedaj 34 lir. „Mi smo snedli svoje črede“, je rekel Murialdi, treba jih nadomestiti z novimi in med tem živeti od zmrzlega mesa iz Amerike.

Enaka težava je s kruhom. Za en sam dan treba dobiti iz Amerike deset tisoč ton zrnja. In to zrnje se v Italiji ne more prodajati niti za tisto ceno, kakor ga dobijo v Ameriki, ker bi ljudstvo ne zmoglo tega. Torej pride na račun erarja za žito vsak mesec 200 milijonov lir ali na leto dve milijardi in pol. Iz Amerike treba dobavljati premog — 8 milijonov ton. Iz Amerike se mora dobiti okoli 900 tisoč ton bombaža. To znese vse šest milijard!

Proizvajanje sira v dolini Po-a je padlo za polovico. Vlada skuša dvigniti produkcijo domačega zemljišča. Na 10 kilometrov okoli Rima je dala pašnike spremeniti v obdelano zemljišče, ki ga država obreštuje lastnikom z 2%. Toda stvar ne gre naprej. Stroški za kultivacijo pašniškega zemljišča so previsoki, do 1500 lir na hektar. Teh stroškov si ne mara naložiti večina posestnikov, ker jim pašniki več nesejo. Država pa nima denarja za take ogromne izdatke.

Dopisnik je opozoril na kolonije, ki jih upa Italija dobiti po zmagi. Murialdi je odvrnil: Albanija ne velja nič; kar je tam ravnine, je močvirje, kjer so se italijanski vojaki nalezli smrtonosne mrzlice. Iz Abesinije utegnemo k večjemu dobiti — malo tobaka. Edina Mala Azija je bogata, tam bi, zlasti okoli Črnega morja dobili premoga in petroleja. A to je še stvar bodočnosti, za sedaj smo navežani le na same sebe. Zato-rej nam ta problem res dela hude skrbi.

Edino upanje Italije je delavna roka njenega ljudstva. To roko ponuja Italija na razpolago tistim sosednim državam, ki potrebujejo delavskih moči, zlasti bogati Franciji. Z zaslužkom svojih delavskih moči si upa Italija povrniti tistih 85 milijard, ki jih je požrla vojna, če ne, pa se bo srd italijanski obrnil proti Franciji, češ, da si je radi nje Italija naložila tako strašne izdatke.

Ta kratek razgovor nam pove mnogo. Kako postavlja na laž italijansko politiko! Iz „svetega egoizma“, je rekel Orlando, se je Italija spustila v vojno igro, a sedaj ta „sveti egoizem“ stoji pred prazno vrečo in italijanski politiki enkrat trde, da se je Italija le iz platonske ljubezni do Francije spustila v vojno. Ali ni naravnost zločinsko, da ta Italija s praznim žepom in lačnim želodcem steguje prste po našem Krasu, po Istri in Dalmaciji? Ali ji naj te dežele dajo potrebnega kruha? Italija si bo s tem le pomnožila število lačnih želodcev in te dežele pahnile še v večjo bedo.

Goriška, Istra, Dalmacija vendar niso kak Banat, njih glavni pridelek je vino, sadje, olje. Tega ima Italija sama v izobilju in tako bo s konkurenco vničila še te pridelke in pomnožila število siromakov. Če Italija ne more kultivirati svoje Kampanje, še bo veliko manj mogla napraviti rodovitna polja na kršnem Krasu.

Z osvojitvijo jadranskih luk hoče le Italija dobiček naše trgovine napeljati v svoj globoki prazni žep. To je pa zopet zločinsko, kakor če bi zapravljal kmet hotel poravnati svoje dolgove z dohodki svojih sosedov.

In ponujena italijanska delavska roka! Zelo sumnjiva ponudba! V naši Reki, Trstu, Goriški je na tisoče lačnih Italijanov zadnja desetja našlo svoj kruh. In konec? Spomnite se na povest o ježu in lisici!

Denimo, da Francija odpre svoja vrata italijanskim doseljencem. Največ se jih bo naselilo v obližju meje in čez nekaj desetletij bodo rekli: terra nostra, katero treba odrešiti!

„Sesterska“ ljubeznjivost Italije do Francije se že zdaj kaže. Dopisnik istega „Journala“ priznava, da v Italiji sedaj ni stranke, ki bi simpatizirala s Francijo. Znani kričač D'Annunzio je svoj čas oblatil Wilsona, sedaj strastno napada Clemenceau-a, ki je vendar slepo podpiral Sonnino-ve zahteve. Iz italijanskih boli se utegne

razviti „latinska kriza“. Tudi prav! Z grabežljivim volkom je težko živeti v trajnem prijateljstvu.

Dr. Kovačič se vrnil iz Pariza.

V soboto, dne 18. julija, popoldne se je vrnil profesor dr. Franc Kovačič iz Pariza, kjer je sodeloval pri določevanju naših severnih mej.

Politične vesti.

Minister dr. Korošec in Gostinčar odstopila.

Po poročilu iz Beograda je imel ministrski svet dne 18. julija sejo, v kateri se je razpravljalo o korakih, ki bi bili potrebni za slučaj politične stavke socialnih demokratov za 20. in 21. julija. Ker je ta stavka, kakor znano, naperjena proti nastopu Jugoslavije proti boljševiškim državam, zlasti proti Madžarski, je prišlo v ministrskem svetu do živahnih razprav, v katerih je zastopal dr. Korošec glede taktike in načina nameravanih korakov milejše stališče, dočim so ministrski predsednik Protič ter drugi člani ministrskega sveta bili za najstrožje odredbe. Vsled tega nesporazumljenja sta zapustila dr. Korošec in Gostinčar sejo, ter drugega dne podala ostavko. Ker se še nadaljujejo seje ministrskega sveta, upajo v političnih krogih, da se bo kriza še vkljub temu rešila povoljno, ker imajo vsi politični krogi zaupanje v delo ministra dr. Korošca. Princ regent še Koroščeve in Gostinčarjeve ostavke ni sprejel.

Tečaj za voditelje naših organizacij v Celju dne 17. t. m. je nad vse pričakovanje sijajno uspel. Okrog 150 udeležencev iz celjskega okrožja je vstrajalo osem ur pri predavanjih in zanimivih debatah, ki so se razvile po vsakem predavanju. Predavali so: dr. Ogrizek o politični organizaciji, dr. Jeraj o izobraževalni organizaciji, strokovni tainik A. Komljanec o Jugoslov. Strokovni Zvezi, nadrevizor Vladimir Pušenjak o gospodarski organizaciji. Sprožilo se je mnogo želj glede tiska, organizacije stranke in strokovnih organizacij.

Strankino tajništvo. Slov. Kmečka Zveza in Vseslovenska ljudska stranka ustanovita v Mariboru strankino tajništvo. Poslovalo bo v Cirilovi tiskarni (I. nadstropje). Tajništvo bo dajalo udom oziroma somišljenikom SKZ pojasnila v vseh vprašanjih naše politične organizacije ter v davčnih in drugih gospodarskih zadevah. Da moremo organizacijo naše stranke temeljito izpopolniti, prosimo naše zaupnike, da gredo tajništvu povsod na roko. Glavni zaupniki dobijo podrobna navodila. Naslov za pisma: Tajništvo Slov. Kmečke Zveze, Maribor, Cirilova tiskarna.

Naši shodi. Slov. Kmečka Zveza priredi dne 3. avgusta dva velika shoda: Po dopoldanski božji službi na Vurbergu in po večernicah pri Sv. Martinu pri Vurbergu. Shoda se naj udeležijo tudi somišljeniki iz sosednih župnij. Govorijo govorniki iz Maribora in Ptuja.

Veliki ljudski shod bo v nedeljo, dne 27. julija ob 11h v Železni Kaplji na Koroškem. Govorijo: general Maister, župnik Poljanec, dr. Müller in urednik Žebot.

Stavka dne 20. in 21. julija. Ker je ententa sklenila prodirati v Madžarsko in Rusijo, da napravi konec komunistični vladi na Madžarskem in boljševiški strahovladi v Rusiji, je sklenila socialna demokracija v Italiji, Franciji, Angliji in tudi v Jugoslaviji, da v znak solidarnosti s soc. demokracijo, oziroma s komunisti in boljševiki v Madžarski in Rusiji proglasi splošno stavko za 20. in 21. julija. Socialni demokraciji v Jugoslaviji so se še tudi pridružili Nemci in nemškutarji. Slovenski železničarji niso stavkali, tudi so v Ljubljani izhajali časopisi. V Mariboru pa ni izšel noben časopis; stavci so štrajkali v vseh mariborskih tiskarnah. Čemu štrajkajo, pa ljudje sami niso vedeli in so širili vsakojake vesti o štrajku.

Glas iz okolice Lučan. Listi poročajo, da je tudi za naše Klance pri Lučanah imenovan gerent in sicer zavedni slovenski kmet Mesarič iz Jurskega vrha. Da bi le kmalu prevzel vodstvo občine, potem se bomo vsaj bolj zavedali, da že spadamo k Jugoslaviji in da pri njej tudi ostajamo! Nezavedni ljudje še zdaj zmiraj ponavljajo, kakor kos svojo naučeno „vižo“, tisto strašilo o Srbih morilcih, katerega so se naučili od nemškutarskih časnikov in „štajerca“ ter drugih hujskačev; toda vsi pametni ljudje vedno bolj jasno spoznavajo: gorje nam v narodnem in gospodarskem oziru, če bi prišli pod Nemško Av-

strijo! V Jugoslaviji bomo imeli s čim živeti in zaslužiti.

Nemški župan v Špilju, Šraj, ni hotel oddati občinskih poslov slovenskemu gerentu g. Tišlerju. Izjavil je, da ga jugoslovanske oblasti prav nič ne brigajo. Nemci so vedno drznejši.

Gospodarstvo socijalne demokracije v Velenju. Tukajšnji socijalisti so pred nekaj časom šli kupovat konje, moko in drugo blago in so pri tem potrošili nič manj kot vse skupaj okroglih 70 tisoč kron. Moko bi lahko dobili v Celju 1 K 80 v ceneje, a so šli raje v Slavonijo, da so le več stroškov napravili. V zadnjem polomu, ko se je Nemec približal nam s Koroške, so še odnesli in razdeli krog 28.000 K ter delili denar delavcem kar po gozdu in drugod, kjer jim je prav prišlo. Rudečkarji si mislijo, saj država ima denar, naj plača, a tega pa ne pomislijo, da država je kmet in delavec. Ko bi dobili socijalni-demokrati vso vlado v roke, gremo kmalu rakom žvižgat. Kdo bo trpel te stroške? Delavec in kmet, ker nekje se mora vzeti, da se stroški poravnajo. Varujmo se teh agentov kot strupene kače in jim odločno obračajmo hrbte, posebno njihovim organizacijam ter pristopimo kmetje takoj v Kmečko Zvezo, delavci pa v Jugoslov. Strokovno Zvezo!

Kompromis pri volitvah v mariborski trgovski gremij. Med slovenskimi in nemškimi trgovci v Mariboru se je za volitve v trgovski gremij sklenil kompromis. Pri občnem zboru dne 19. t. m. je bil izvoljen za predsednika gremija za bodočo poslovno dobo slovenski trgovec Weixl, za podpredsednika pa trgovec Worsche. V načelstvo so bili izvoljeni trgovci: Žnidarič, Kokoschinegg, Haber, Šepce, Šerec, Božič in Sert. Pri volitvi načelnika je „čista nemška“ stranka pod vodstvom vinotrčca Pfrimerja kršila kompromis in strastno agitirala proti kompromisni listi. Pa ta agitacija jim ni nič pomagala. Prodrli je Slovenec z 61 proti 56 glasovom. Ko so „čisti Nemci“ propadli, so vstali in odšli. Volitev v odseke se je vršila enoglasno. S tem je prešla važna stanovska trgovska organizacija v roke slovenskih in treznih nemških mož.

Neresnična trditve dr. Žerjava. Podpredsednik deželne vlade dr. Gregor Žerjav je pisal v „Narodu“ članek, v katerem je trdil, da slovenski zastopniki na mirovni konferenci v Parizu niti niso zahtevali Špilja. Čudimo se, kako more dr. Žerjav zapisati tako gorostasno neresnico. Iz dobro poučenega vira smo dobili zagotovilo, da naši zastopniki niso zahtevali samo Špilja, temveč tudi železnico do Radgone, Čmurek in več km široki pas onstran železnice. Italijanom in sploh razpoloženju v Parizu se imamo zahvaliti, da se nam naše nade niso uresničile. V petek objavimo o tem vprašanju daljši članek.

Zakaj razburjajte!? „Slov. Narod“ poroča, „da bo tudi velik del šentiljske občine pripadal Jugoslaviji.“ Ali ste v Ljubljani padli na glavo? V Ljubljani bi kar hladnokrvno tudi naš št. 11 delili! Ali Ljubljancani res prav nič ne poznajo krajevnih razmer na meji? Sicer pa „Narodovo“ pisanje ni nič čudnega, saj se ljudje njegovega kova (Gilčvert—Jenič) potegujejo za šentiljske Švabe. „Narod“ naj raje pove: „Velik del špiljske občine.“ S tem bi Slovence na meji vsaj nekoliko razveselil.

Trdi finančni pogoji za Nemško Avstrijo. Pariška mirovna konferenca je sedaj izročila Nemški Avstriji tudi finančne mirovne pogoje, ki so zelo trdi. Predvsem se zahteva od Nemške Avstrije, da mora ententi dati na razpolago vse gospodarske vire. Posebna komisija bo določila visokost odškodnine. Dati mora na razpolago vse vrednosti vodnih sil in železnic. Končno je določeno, da mora izročiti Italiji 4000 molznih krav, 1000 volov, 1000 telet in 50 bikov. Rumuniji mora oddati 2000 molznih krav, 500 volov, 500 telet, 25 bikov in 1000 konj. Jugoslavija dobi 1000 molznih krav, 500 volov, 1000 telet, 25 bikov, 1000 konj in 1000 ovac. Oddati mora tudi vse odnešene premičnine, katere so iz Italije, Srbije, Črnogore in Rumunije spravili v Nemško Avstrijo.

Tedenske novice

† **Anton Šlander.** V Staremtrgu je umrl v nedeljo zjutraj, dne 20. t. m., tamkajšnji častni kanonik, dekan in župnik č. g. zlatomašnik A. Šlander v visoki starosti 74. let. Rajni je bil sicer vedno trdega in čvrstega zdravja, a nesrečna polomija na Koroškem in vpad Nemcev v slovenjegraško okolico, ki ga je prisilil, da je moral bežati kot begunec iz svoje župnije, ga je

tako potrl, da ni več okrevl temveč šel v večnost po plačilo za svoje trudapolno življenje. Č. g. Anton Šlander je bil rojen leta 1845 na Gomilskem v prijazni Savinjski dolini. Po končanih gimnazijskih študijah je obiskoval bogoslovje v Mariboru, kjer je bil kot tretjeletnik leta 1868 posvečen v mašnika. Dne 1. avgusta 1869 je nastopil službo v dušeskrbju in sicer najprvo pri Sv. Frančišku v Savinjski dolini, kjer je služboval do konca leta. Od 1. januarja 1870 do 27. junija 1871 je bil kaplan v Vojniku, nato v Čadramu kaplan in provizor do 30. aprila 1876, ko je bil imenovan za nemškega pridigarja in kateheta in pozneje za vikarja v Celju, katero službo je opravljal do 15. decembra leta 1885. Dne 16. decembra 1885. je bil umeščen za župnika v Slovenjgradu, kjer je pastiroval pet let, dokler ni bil umeščen za župnika v Staremtrgu, dne 1. majnika l. 1890. Povsod je kazal veliko gorečnost v dušeskrbju, zato ga je pa tudi višja cerkvena oblast primerno odlikovala: leta 1888 je postal duhovni svetovalec, leta 1897 dekan in leta 1908 častni kanonik. Lani je obhajal v krogu svojih prijateljev in znancev zlato sv. mašo, letos 1. avgusta pa bi obhajal petdesetletnico svojega delovanja v dušeskrbju, a Vsemogočni je svojega zvestega hlapca prej poklical po zasluženem plačilo. Pogreb se vrši v sredo, dne 23. t. m. ob 10. uri dopoldne. Svetila mu večna luč!

Iz odvetniške službe. Odvetniška zbornica v Ljubljani je imenovala dr. Rudolfa Ravnik za upravitelja odvetniške pisarne umrlega dr. Ivana Glaser. Dr. Ravnik ima svojo odvetniško pisarno v Sodnijski ulici št. 14.

Lepa šolska slavnost se je vršila na Vidov dan, dne 28. junija ob enem kot sklep šolskega leta, na učiteljskem šolskih sester v Mariboru. Po pozdravu došlih gostov so zapele učiteljske Zajcovo „Sreče žar“, nakar ste maturantini Rafaela Krušič in Vitomira Kroflič prednašali Gregorčičevi pesni „Domovini“ in „Hajdukovno oporo“. Učenke meščanske šole so zapele iz Kosičevega Venca narodnih pesmi „Veselo pevko“, učiteljske pa Fleišmanov „Triglav“. O pomen dneva ste govorili maturantini Černej Anica in Vesel Fanica, nato pa so vsi skupaj navdušeno zapeli „Bože pravde“ in „Lepa naša domovina“. Slavnost je bila res lepa in je navzoče številne visoke goste napravila najboljši utis. G. okrajni glavar dr. Lajnsič se je v imenu gostov zahvalil č. šolskim sestram za lepo slavnost s temi li besedami: „Prečastita prednica, prečastito učiteljstvo! V imenu nas gostov se moram zahvaliti, da ste nam nudili priliko, udeležiti se Vaše današnje res krasne šolske slavnosti. Iz govora g. Černej posnamem samo en stavek. „Končan je boj!“ Da, končan je boj tudi za te, naš Maribor. Ker s to slavnostjo zaključite šolsko leto, prvo, ki ste ga končale v slovenskem Mariboru, v slovenskem zavodu, vam naročam, idite vesele na svoje domove in povejte svojim dragim, za mesto Maribor je boj končan. Prosto se boste izraževale v svojem materinem jeziku. Proste bodo tudi vaše učiteljice, ki so že dolgo tiho a neumorno delovale za naš narod. Ne da bi se laskal, a priznati moram, ta zavod je dosti pripomogel, da se je ohranil cvet našega upa, nedolžna mladina, vkljub tolikim nevarnostim nepokvarjena. Bog Vas ohrani!“ — Res zavodu moramo častitati na lepih uspehih, ki jih doseže vsako leto pri vzgoji mladine in želimo le, da bi še naprej deloval v tem duhu v blagor in korist mile naše domovine.

Koncert Družovič-Brezovšek se vrši v Mariboru v četrtek, dne 24. t. m. (in ne v torek, 22. t. m.) v veliki dvorani Narodnega doma s sledečim vsporedom: 1. a) J. Malát: „To vedel bi rad“. b) A. Dvorak: op. 55. „Ciganski napravi“ št. 4. in 5. c) A. Thomas: „Romanca“ in „Mignon“. — Petje. 2. a) F. Chopin: op. 49. „Fantazija“. b) S. Rachmaninoff: op. 3, št. 2, „Prekludij“. c) F. Liszt: „Il. Rapsodija“. — Klavir. 6. a) I. pl. Zajc: „Arija Clelije“ iz „Armide“. b) J. Pavčič: „Pred durmi“. c) P. Božinski: „Aman djevojko!“ (Srbska narodna). d) F. Smetana: „Arija Marije“ iz „Prodane neveste“. — Petje. 4. a) F. Chopin: op. 66. „Fantazija improptu“. b) P. I. Čajkovsky: „Zvončki“. c) F. Chopin: op. 25. „Etuda“. d) Strauß-Schütt: „Parafraza“ (Nepotir). — Klavir. 5. a) J. Pavčič: „Pastarica“. b) I. pl. Zajc: „Hajd u koloi“ c) Gounod: „Arija“ iz „Margarete“. — Petje. Predprodaja vstopnic v trgovini g. Weixla. — Vsporedi s besedilom in samosplovom 60 v.

Koncert priredita v nedeljo, dne 27. julija ob pol 9. zvečer v „Narodnem domu“ v Mariboru odlična solista kralj. opere iz Zagreba g. Josip Rijavec (tenorist) in Robert Primožič (bariton).

Veliko ljudsko veselico na Pobrežju priredi tamošnja slovenska prostovoljna požarna bramba prihodnjo nedeljo, dne 27. julija, na vrtu narodne gostilne Balon „pri brodu“ na Zrkovski cesti. Pričetek ob 3. uri popoldne. Vstopnina 2 K za osebo. Čisti dobiček je namenjen za nabavo gasilnega orodja. Voščimo prenovljeni požarni brambi na Pobrežju obilo uspeha!

Ljudska knjižnica v Radgoni. Že dolgo se je čutila na narodni meji potreba javne ljudske knjižnice, ki bi lahko tekmovala s „Südmarknimi“ in „Schulvereinskimi“ knjižnicami, za katere so tako vneto skrbeli naši nemškutarji. Žal da v prejšnjih razmerah ni bilo mogoče uresničiti te eminentne narodnoprosvetne potrebe in so se morali radgonski ter okoliški Slovenci, zlasti Prekmurci, zadovoljiti s skromno knjižnico izobraževalnega društva v Radgoni. Sedaj so se razmere znatno zboljšale; minila je nadvlada bahave nemške kulture in tudi v dolino zelene Mure se bo prismehljala jugoslovanska prosveta. Zato je postala potreba ljudske knjižnice v Radgoni tembolj pereča in se mora čimprej uresničiti. Ta knjižnica bo dobrodošlo prosvetno središče obmejnih Slovencev, zaeno pa najboljša šola narodnomlačnih rojakov, ki bodo videli lepoto in moč naše kulture, našega jezika, naše knjige. Ker pa pripravljani odbor nima nobenih gmotnih sredstev, se obrača tem potom na slovensko javnost s prošnjo, da omogoči obmejnim Slovincem v Radgoni in Prekmurju uresničenje te davne želje in važne potrebe za primernimi denarnimi prispevki in darili. Imena darovalcev se objavijo v „Murski Straži“. Prispevki se pošiljajo na naslov: Alojzij Neudauer, tajnik Posojilnice v Gornji Radgoni ali pa uredništvu „Murske Straže“ v Radgoni Slovenske časnike prosimo za ponatis teh vrstic.

Zadružna Zveza v Ljubljani oddelek za Stajersko v Mariboru naznanja, da se je preselila njena pisarna v Schillerjevo cesto 10 (na oglu Gosposke ulice) 1. nadstr.

Naše šole v Mariboru. Šolsko vprašanje je sedaj v Mariboru na dnevnem redu. Ne bi kazalo, da bi se sklical shod, kjer bi lahko vsi zainteresiranci — in kdo ni zainteresiran — brez strankarske pripadnosti podali svoje mnenje o temu toli važnem in perečemu vprašanju? In mestni šolski svet bi se gotovo oziral na želje starišev in zahteve narodnega stališča. Preustrojitve šol se naj vrši na podlagi predlogov vseh lokalnih činiteljev. Temeljite in trajne reforme morejo izhajati le od spodaj in ne iz zasebnega delovanja strokovnjakov. Samo ob sebi umevna se mi vidi zahteva, da morajo biti vse šole v svojem osnovnem ustroju samo slovenske. Za nemško dečo se pa naj ustanovijo nemške sporednice. Vse šolstvo naj pred vsem odgovarja našim potrebam in narodnemu značaju. Nemške vsporednice bodo zadovoljile Nemce. Torej še enkrat: vse šole naj bodo v svoji osnovi slovenske. S polovičarstvom pa za vselej proč!

Mestna trgovska šola v Celju. Vpisovanje v dvorazredno deško trgovsko šolo in pripravljalni letnik ter v dvorazredno dekliško trgovsko šolo za šolsko leto 1919/20 se vrši 16. in 17. sept. 1919 od 9.—12. ter od 15.—17. ure. Pojasnila (pismena in ustmena) o sprejemu, stanovanjih, preskrbi i. dr. daje ravnateljstvo.

Zveza vojaških invalidov je ustanovila dne 6. julija podružnico v Mariboru v Rotovski ulici št. 3. Tajnik zveze uraduje v bolniški blagajni. Uradne ure so od 9. do 12. dop. Vabijo se vsi vojni invalidi, da se v najkrajšem času organizirajo. Čim več nas bo v organizaciji, prej lahko dosežemo naše zahteve.

Amerikanska pomoč v Mariboru. Stranke, katere niso prišle po 2. del predpisanih živil za otroke, naj pridejo v sredo, 23. julija popoldne med 15 (3.) in 17. (5) uro v oddajnico na Elizabetni cesti. Osebe, katere so dne 21. sprejele izkaznice zaznamovane z številko 26, morajo priti dne 26. julija popoldne med 15. in 17. uro. Vse blago, kar se te dni ne odzame, zapade ter se bo razdelilo med druge otroke.

Staro pohištvo, železje itd. bo se dražbenim potom prodajalo v sredo, dne 23. t. m., ob 8. uri v dravski vojašnici v Mariboru.

Avtomobilska zveza Celje—Dobrna. Otvorila se je redna avtomobilska zveza Celje—žensko zdravilišče toplice „Dobrna“.

Celje. Dne 27. t. m. priredi celjsko orlovsko okrožje javno telovadbo na dvorišču mestne ljudske deške šole (Gregorčičeva ulica). V kolikor moremo iz dosedanjih priprav za to orlovsko prireditev sklepati, bo ta javna telovadba, ki bo

zdržena z velikim mladeniškim taborom, manifestacija katoliške mladine cele Savinjske doline, manifestacije katoliških štajerskih fantov. Kranjski Orli se pripeljejo na ta tabor s posebnim vlakom. Štajerski Orli! Udeležite se polnoštevno tega javnega nastopa, prinesite zastave seboj, pripeljite druge fante na ta tabor. Tudi izobraževalna društva s svojimi zastavami in svojimi pevskimi zbori, ki bodo lahko nastopili pri prosti zabavi, naj se udeležijo tega slavlja katoliške štajerske mladine! Vsa društva iz Savinjske doline se naj zberejo že zjutraj na slavnostnem prostoru, da odkorakamo skupno na kolodvor, kjer bo siovesen sprejem kranjskih gostov. Po sprejemu bo skupna sv. maša v farni cerkvi, nato mladeniški tabor pred Narodnim domom in odhod skozi mesto na telovadišče. Popoldne ob 15. uri začetek javne telovadbe, kateri sledi prosta zabava s srečelovom, šaljivo pošto itd. Prireditve se vrši ob vsakem vremenu.

Prireditve.

V nedeljo, dne 27. t. m.

V Središču ob pol 14. (pol 2.) uri v Društvenem domu čebelarški shod, ustanovitev čebelarške podružnice in praktično razkazovanje čebelnjakov. Na shodu govori potovalni učitelj g. Juranič. — Pri St. Rupertu v Slov. gor. popoldne po večernicah v gostilni g. Krajnc gledališka predstava Katoliškega bralnega društva. — V Pišecah ob 15. (3.) uri v uradnih prostorih občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice z navadnim dnevnim redom. — V Oplotnici ob 15. (3.) uri v uradnih prostorih redni občni zbor Ljudske posojilnice z običajnim dnevnim redom. — Na Pobrežju pri Mariboru ob 15. uri ljudska veselica Prostovoljne požarne brambe na Balonovem gostilniškem vrtu.

Žensko zdravilišče drž. toplice Dobrna pri Celju.

Dobrna, 15. julija.

Dobrna, poprej v germanizatorične svrhe izrabljeno „Neuhaus“, kjer se ni smela do prevrata oglašiti slovenska beseda in pesem, odela se je zadnje tri dni v proslavo rojstnega dne in godu našega kralja v praznično obleko.

Vsa kopališka poslopja so razobesila zastave v narodnih in državnih barvah.

Na predvečer kraljevega godu so zagrmeli topiči v čast našemu kralju, vladarju, ki nam ni tuj kakor poprej, ampak je našega rodu in naše krvi. Prižigal se je umetalni ogenj in metalo v zrak rakete in svetlobne kroglice na prijaznih gričih, ki obdajajo toplice. Ta naravni biser naše Slovenije, katerega izredno zdravilno moč so vedeli ceniti Nemci in pridno posečajo Srbi in Hrvati, mnogo premalo upoštevamo Slovenci sami, akoravno je prinesel zaželjeno zdravje že tisočim bolnim žensk, prihajajočim sto in stoletja iz daljnih krajev.

Ob 21. uri pričela se je v zdraviliški „veliki dvorani“ muzikalna soareja, med katero so se odlikovale s svojimi lepimi in izvrstno šolanimi glasovi zlasti gospe: Milka Kraus in Ida Bingas iz Zemuna ter Marica Bogar iz Mitrovice. Z izredno muzikalnostjo proizvajale so tudi mnogo naših slovenskih pesmi.

Na Petrov dan je bila ob pol 9. uri slovesna služba božja, ki jo je daroval č. g. župnik Kukovič. Ubrano petje v cerkvi in izborna goslanje gđe. Mare Vogrinec iz Novega mesta je splošno ugajalo. Stoj je nazadnje zapelo vso zbrano občinstvo „Te Deum“ in „Lepo našo domovino“.

Po sv. maši se je vršila slavnostna seja v občinskem uradu, katere so se udeležile kopališke in krajevne korporacije. Sestavila se je tam predvsem udanostna brzojavka in čestitke našemu kralju. Ta dan je bil tudi posvečen prodajanju cvetlic v korist našim invalidom, kateremu so se vrle naše domačinke z verno posvetile.

V nedeljo, 13. julija zvečer se je vršil v „veliki dvorani“ kopališkega doma ples, ki je združil — vzlic poznemu pričetku letošnje sezone (še le julija) jako številne — kopališke goste v živahni zabavi.

INSERATI.

Zavarovanje zoper požare!

Ljubljanska Vzajemna zavarovalnica ima v Mariboru svoje zastopstvo v hiši Loška cesta 10, (Augasse).

Izdajatelj in založnik: Konsorcij „Straža.“

Prodaja se!

Majhna hiša v bližini Glavnega trga v Mariboru je na prodaj. Vpraša se pri J. Winder, Meljska cesta 87, Maribor. 1346

Dvovprežen voz (koleselj) je na prodaj pri Erber, Koroška cesta 51, Maribor. 1343

Gozd ali samo drevesa prodaja Purgaj v Brezju 42, Pobrežje pri Mariboru. 1378

Valjar za perilo (Wäschrolle) se prodaja v Badlovi ulici 11, Maribor. 1367

Bala za nevesto se prodaja in sicer vsakovrstno zelo fino perilo. Vpraša se pri J. Winder, Meljska cesta 87, Maribor. 1374

Enonadstropna hiša v sredini mesta se prodaja proti lahkimi plačilnimi pogoji. Vpraša se v trgovini Glavni trg 4, Maribor. 1370

Vila, lepa na prodaj, solnčna lega, ob glavni cesti Kozje, 8 svetlih sob, 2 kuhinji, drvarnica, klet vrt za zelenjavo in nekoliko sadnega drevja. Vpraša se: Jurčan, Lastniš p. Podčetrtek. 1369

POZOR!

Biči iz usnja	K	250
jeremenje za cepe	"	250
goži za cepe	"	250
kose 70—100 cm	"	16—
dolge 4 K 12—do	"	16—
brusni kamni 4	"	250
srpi 4 K 5,50, 6—	"	650
glavni robci lepo pisani 4	"	16—
moške predpasnike	"	6—
ženske predpasnike	"	4—
K 12—do	"	16—
oxford strajce za fante	"	45—
plavotisk, cefiri, oxfordi, platno telo, klet črni batisti. — Razpošila po celotnem kraljestvu		

Kom. skladišče

ALOJZIJ GNIUŠEK,

Maribor Glavni trg št. 6
Trgovci znaten popust.

Goveja črevesa,

20 vinarjev kom. za glaže (Einsiedelgäser) privezati. Služi kot pergamentpapir. Pri Ivanu Zaff Pobrežje. 113

Krema črna

in rumena za čevlje, ličilo (wicks) fino brivsko milo, rični škrob, pralno milo, toaletno milo, cigaretni papir in tuleki (Hilse), riž, kavo in razno drugo blago, dobavlja najceneje trgovska agentura in komisija MARTIN STADLER v Mariboru ob Dravi, Bismarkova cesta 17.

Obleke

od preproste do vsakovrstne najfinije, domače, dobro in vestno delo, vsake velikosti, izborne kakovosti izdeluje točno in solidno ter prodaja

ALOJZIJ ARBEITER,

Maribor, Dravska ulica št. 16, (pri starem mostu). 719

Kupi se!

Kupimo železne barele

nove ali pa v dobrem stanju po najvišjih cenah, kakor tudi večjo množino železa. Ponudbe na poštni predal št. 6, Ljubljana. 1318

Išče se v Dravski dolini na Koroškem ali na Štajerskem večje poselstvo z žago in gospodarskimi poslopi. Enako se išče vinograd v ljutomerskem ali ormoškem okraju 1—2 orala. Dopise pod „Jugoslovan“ na upravo lista pod št. 1371.

Maline vsako množino kupi Mariborska mlekarica in tovarna sadnih konserv družba z. o. z. Tegetthoffova ulica 63. Maribor. 123

Službe!

Kot šofer ali strojni ključavničar išče službe. Ponudbe: Makel Friderik, Josefthal, Ribnica. 1357

Potrebuje 2 kovaška pomočnika enoga prve vrste. Vinko Bezjak, Tezno št. 80, Maribor. 1372

Več čevljarjev za fino in vojaško delo proti dobremu in stalnemu zaslužku sprejme V. Glušič, Grajska ulica 20, Maribor. 1121

Mizarski pomočniki za pohištvo se sprejmejo v tovarni za pohištvo, Maribor, Grenzg. 6. 1348

Sprejem dva hlapca h konjem in enega ali dva za delo v sčadiščih. Upoštevajo se le pridni, trezni in pošteno delavci. Dobra hrana in plača. V slučaju sprejema se potni stroški v Ljubljano povrnejo. Zglasiti se je v veletrgovini Fran Derenda, Ljubljana, Emonsta cesta 8. 1337

Vinčar z dobrimi spričevali, 2—3 delavskimi močmi, kateri znajo vinograd dobro obdelovati se išče za Maribor takoj ali na jesen. Vpraša se v trgovini Glavni trg 4, Maribor. 1368

Učenco s hrano ali pa brez te, se sprejme takoj v knjigarni Vilko Weigl, Maribor, Glavni trg št. 22. 1281—125

Prodajalec ali prodajalka popolnoma večja v knjigarni in papirni stroki se sprejme takoj v knjigarni Vilko Weigl, Maribor, Glavni trg št. 22. 1362—126

Službo oskrbnika na kako poselstvo v Jugoslaviji išče mlad v gospodarstvu izurjen mož. Ponudbe na Hinko Repina, Leitersberg 287, pri Mariboru. 1333

Prirednega vinčarja z družino s 4—6 delavnimi močmi, kakor tudi lesne delavce išče proti dobri plači dr. Reiser na Pekrah pri Mariboru. 1375

Dekla, za hišno in vrtno delo k majhni družini, plača 40—50 K mesečno se takoj sprejme v Rosseggerjeva ulica 18, Pobrežje pri Mariboru. 1366

Razna!

Med. dr. Vilko Marin

zdravnik za telesne poškodbe, spolne in ženske bolezni ordinira vsak dan od 11—12. in 14.—16. (2—4) ure v Mariboru v Elizabetini ulici št. 15
Telefon 205. 1380—124

Prof. Anton Marič začne, ako bo zadostno število slušateljev in slušateljic, s predavanjem srbohrvatskega jezika v ponedeljek dne 21. t. m. od pol 19. do pol 20. ure v zgradbi dekliške ljudske šole „Vadnice“ v Elizabetni ul. 26, soba 6, pritličje. V sobi (kjer so izloženi pogoji poučevanja) bo tudi vpisovanje slušateljev in slušateljic dne 19. julija od 18.—19. ure za srbohrvatski, francoski in italijanski jezik. 1358—114

Velik bernardinški pes se je priklatil, lastnik najse zglaš pri opekarni Razvanje, p. Hoče. 1379

Vsakovrstno perilo ovratniki in zapetniki se čistijo v Tegetthoffovi ulici 6, Maribor. 1376

Opremljena soba s vporabo kuhinje se takoj odda. Vpraša in pogleda se lahko Krčevina pri Mariboru št. 88.

Izgubila 17. julija zvečer od Schillerjeve ulice do Karnerijeve ul. 3, torbico s 800 K in druge listine in slike. Pošten najditelj naj prinese proti nagradi g. Zupančič, Karnerijeva ulica 3, I. nadst. Maribor. 1378

Oznaniila „Union - Propagande“ Maribor.

Dvorne karbidne svetilke s senčlom, kapljalni sistem, K 100—komad. Karbidni kuhališ K 45—. Karbidne nočne svetilke, urejevalne in odstavljalne K 30—. Karbid v dozah in tromljah. Karbidne žgalnice, žgalne ige, mase za masiti dobavlja odd. Industrija za razsvetljavo, Maribor, Gosp. ul. 8. Poštna in železnična razpošila. Pri naročilih je vpsolati naprej K 20—, ostalo po povzetju. 1364—118

„KORUNA“

prva češka zavarovalnica na življenje v Pragi se slavnemu občinstvu najtopleje priporoča. Mart. Stadler, zastopnik za Slov. Štajersko v Mariboru ob Dravi, Bismarkova cesta št. 17.

HMEJLJ

kupi vsako množino Rudolf Pevec v Mozirju.
Cena po dogovoru z vzorci.

Odgovorni urednik: Vukoslav Čupan.

RAZGLAS.

Oddaja stavbenih del.

Pri mestni občini v Mariboru so razpisana raznovrstna dela in sicer za stavbenike, tesarje, kleparje, strehokrivce, mizarje, duinarje, ključavničarje, steklarje, pleskarje in inštaliterje v svrhu javne straniščne naprave. Dela se bodo oddala pod sledečimi pogoji:

Vsa dela izvzema inštalacijskega, se bodo na glavnem podjetniku oddala na ta način, da predloži ist. ponudbo za vsa v to spadajoča dela in za ves potreben material (razven les za mizarska in tesarska dela).

Inštalacijsko delo se bodo oddalo le imejtelju oblastno konc. inštalacijskega podjetja ter mora tudi št. predložiti ponudbo za vso delo in material.

V ponudbi se mora vpisati za vsako v uradni izmeri vpisano posamezno delo, enotna cena v številkah

Ponudbe morajo biti opremljene s kolekom za 2 K ter se naj oddajo najkasneje do 25. julija t. l. do 12. ure opoldne pri mestnem stavbenem uradu št. 10/II. nadstropje Stolni trg.

Načrti izmere splošni in posebni pogoji se lahko vpo-gledajo ob delavnikih od 10—12 ure pri mestnem stavbenem uradu ter se tudi proti povratku prepustijo interesentom.

Občina si pridružuje pravico, presto izvoliti med prosilci, ne da bi bila vezana na najnižjo ponudbo.

Prošnje, katere dospejo pozneje ali pa v katerih manjkajo stavljeni pogoji se sploh ne bodo upoštevala.

Mestni magistrat Maribor, dne 16. julija 1919.

1363—118

Vladni komisar: dr. Pfeifer, s. r.

RAZPIS.

Na kmetijski šoli pri Velikovem je namestiti ravnatelja s prejemki, ki se uredi po dogovoru in po sposobnosti, dalje s prostim stanovanjem in s pravico do napredovanja.

Pravilno kolkovane prošnje, opremljene z dokazili o dovršenih splošnih in kmetijskih študijah, o dosedanjem službovanju, o učni usposobljenosti, starosti, državljanstvu in o jezikovnem znanju, naj se vložijo do

dne 31. julija 1919

pri poverjeništvu za kmetijstvo deželne vlade za Slovenijo, v Ljubljani, dne 10. julija 1919.

Poverjeništvu za kmetijstvo

Načelnik: prel. K. lan l. r.

ČEVLJE

fine, moderno izdelane in sandale ima v zalogi in jih razpošilja po pošt. povz.

mirenska „Čevljarska zadruga“ v Vrbovcu

pri Mozirju.

Čevlji so iz lahke ševromedija kože, boksa in telatine. Dobite visoke, niske in salonske moške, ženske, deške in otroške čevlje ter sandale. Cene usnja se dvigajo, zato naročite čimprej! Pri večjem odjemu prime-ren popust!

Prodajalna tudi v Celju „Narodni dom“.
Zmerne cene! Zahtevajte cenike! 1268

Stavbena pisarna
FRANJO NERAD,
mestni zidarski mojster v CELJU.

Prevzema vsa zidarska in druga stavbna dela. Izdaja strokovna mnenja. Izvršuje načrte in proračune po dnevnih cenah 1023

Oznaniila Union-Propagande, Maribor.

POZOR!

Naznanjam uljudno p. n. občinstvu, da sem s 15. julijem otvoril prvo in edino slovensko oblastveno koncesionarno

POSREDOVALNICO

za obrat z zemljišči: nakup in prodaja posestev, hipotečna posojila itd.

K. TROHA

samo Tegetthoffova cesta št. 30, pritličje.

Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru.